

Regionstyrelsen**Uppföljning av den internationella strategin - RSF****Ärendebeskrivning**

Uppföljning av den internationella strategin ska göras årligen i verksamheternas verksamhetsberättelser. Regionstyrelseförvaltningens uppföljning framgår i det följande:

Pågående EU-projekt och andra internationella projekt

Vid ingång av 2023 fanns följande pågående projekt

- Region Gotland och Berislav Municipality, med finansiering från ICLD, är pausat till följd av kriget
- Region Gotland och Kibaha District, med finansiering från ICLD, har återupptagits efter en pandemipaus.
- Energiomställning för gotländska företag (europeiska regionala utvecklingsfonden, ERUF), REACT, energirådgivning och nätverk för gotländska företag, avslutades hösten 2023
- ReDriv (ERUF), REACT, scenarieverktyg för förnybara tank- och laddstationer, avslutade hösten 2023.

Vad avser de ICLD-finansierade projekten, så har samarbetet med Gammalsvenskby fokuserat på att bistå de frivilligkrafter på Gotland som stödjer de kvarvarande byborna. En tidsbegränsad deltidstjänst har haft finansiering från Region Gotland under 2023 med placering på den regionala utvecklingsavdelningen, för att samordna arbetet med hjälpsändningar och kontakter med lokala krafter på plats i Gammalsvenskby. Vad avser samarbetet med Kibaha, så kommer två ICLD-finansierade projekt att avslutas under 2024. Det finns beslut om ett nytt projektsamarbete kring våld i nära relationer för perioden 2024-2027. Projektet leds av UAF.

Under 2023 påbörjades följande projekt

- RURACTIVE - Empowering rural communities to act for change (Horisont Europa). Projektet syfte är att lyfta fram, ta tillvara på och vidareutveckla idéer och befintlig kunskap kring smarta lösningar ur olika perspektiv (tex digitala, tekniska, finansiella) för att möjliggöra energieffektivisering och en hållbar omställning i Gotlands socknar. Partner på Gotland är Energicentrum Gotland
- Öppna data SMÖ - med finansiering från den Europeiska regionala utvecklingsfonden
- Ökad flexibilitet för små och medelstora företag genom nya tariffmodeller (Europeiska regionala utvecklingsfonden). Projektet syftar till att skapa mer flexibilitet i elnätet för att på så sätt öka utnyttjandegrad av det befintliga elnätet.

- Gotland Forward en kompetensarena för alla - med finansiering från den Europeiska socialfonden (ESF)
- Improving the quality of multi-level governance and strengthening the resilience of island economies of Croatia, Greece, and Sweden. Projektet genomförs av OECD i samarbete med Europeiska kommissionens generaldirektorat för strukturreformstöd (GD REFORM) och finansieras av EU:s tekniska stödinstrument (TSI) 2022. Projektet syftar till att belysa kvaliteten i flernivåsamverkan och ö-regioners ekonomiska resiliens för Grekland, Kroatien och Sverige. I Sverige deltar Gotland och Öckerö kommun.

Förvaltningen är även genom Gotland Energicentrum referensgruppsdeltagare i följande projekt: GOT HEAT (IVL), Projekt vätgasfärja (UUCG), Smart el för alla (KTH, UUCG), Mineralindustrin ställer om till koldioxidneutralitet (IVL), GOT BIO (IVL).

Regionstyrelseförvaltningen informerar om och vägleder andra förvaltningar och regionala aktörer på Gotland att ta del av utlysningar från den europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF), den europeiska socialfonden (ESF) och från Interreg Central Baltic. Arbetet omfattar olika roller, såsom information om utlysningar, kunskapskapsförmedling kring projektutveckling, stöd i samverkan och vägledning, medfinansiering. Under 2023 har arbetet fokuserat på informationsinsatser i samband med utlysningar och genomförande av utbildning i att söka EU-medel hos gotländska aktörer. Förvaltningen har fördjupat samarbetet med de tre regionerna som ingår i samma programområde som Gotlands län gör i ERUF och ESF: Kalmar, Kronoberg och Jönköping. Samarbetet har fördjupats dels kring mobilisering av aktörer, dels kring smart specialisering.

Bevakningen av EU-finansiering och samarbeten har skett genom att delta i informationsmöten som arrangerats av nätverksorganisationer som Region Gotland är medlem i, av EU-kommissionen, av förvaltande myndigheter i Sverige, och av Sveriges kommuner och regioner

Övrigt internationellt arbete

Internationella besök och utbyten

Den 9-11 oktober besökte representanter från regionstyrelsen och regionala utvecklingsavdelningen Stockholmsregionens Europakontor, EU-kommissionen och EU-parlamentet och andra ö-regioners representationer i Bryssel. Besöket medförde tillfällen att förmedla aktuella EU-frågor av vikt för Region Gotland och att diskutera arbetssätt som driver på utvecklingen av både Sveriges och EU:s politik för öar.

Under hösten har Region Gotland deltagit i OECD:s policy dialogue on islands' economies.

Regionala utvecklingsavdelningen besökte i maj 2023 tillsammans med förtroendevalda och ordförande i Slite i Tübingen med närliggande städer i sydvästra Tyskland för att studera byggemenskaper. Leader Gute finansierade resan och förberedelserna i form av en serie med utbildningsdagar och seminarier på Gotland som Coompanion tillhandahöll.

Gotland Energicentrum (GEC) bedriver dialog med andra öar och har internationella utbyten. GEC har under 2023 initierat ett särskilt samarbete med Åland och Bornholm om energiomställning, benämnt The 'Three Islands' Initiative. Därutöver för GEC dialog med Nordic Energy Research (Nordiska Ministerrådet) som driver nätverket "Net Zero Islands Network" och tillsammans med Node Gotland (SPG) en dialog med Clean Energy for EU Islands CE4EU).

Den regionala utvecklingsavdelningen har deltagit i EU-kommissionens samråd för ”Färdplan för omställning till ett mer resilient, hållbart och digitaliserat jordbruks- och livsmedelssystem” (Transition pathway for a more resilient, sustainable and digital agri-food ecosystem), och därtill deltagit i en serie om 3 efterföljande workshop som EU-kommissionen arrangerat på teman teknik, investeringar och finansiering, och affärsmodeller.

Under 2023 har regionala utvecklingsavdelningen deltagit i JTPeers – Strategies for enhancing multi-level governance peer learning kring Fonden för en rättvis omställning (FRO). Även samarbetet med Tillväxtverket inför utlysningar inom FRO och i förberedelserna av kommunikation kring projektresultat har löpt på under 2023. Region Gotland har påbörjat ett samarbete med Västerbotten och Norrbotten (som är de två andra länen i Sverige som omfattas av FRO) kring erfarenheter.

Värdskap för konferenser, seminarier, möten eller evenemang med internationella deltagare

Region Gotland var värd för Östersjönätverkets arbetsmötes avslutande konferens under det svenska ordförandeskapet för EU:s strategi för Östersjöregionen i Visby den 4-6 juni 2023. Värdskapet var ett samarbete med Statsrådsberedningen, Svenska Institutet och Föreningen Norden. Vid mötet deltog EU-minister Jessica Roswall, regionfullmäktiges ordförande Inger Harlevi, regionstyrelsens ordförande Meit Fohlin, därtill tematiska samordnare för strategin och EU-kommissionen och uppemot 70 representanter från länder runt Östersjön. Resultatet av värdskapet bidrog till att Gotland 2024 blir värd för det årliga forumet för Östersjöstrategin, EUSBSR. Annual Forum.

Under det svenska EU-ordförandeskapet var Region Gotland, genom regionfullmäktiges ordförande Inger Harlevi, värd för budgetattachéernas möte på Gotland den 3-5 maj 2022. Förvaltningen ombesörjde planering och genomförande i samarbete med Finansdepartementet. Värdskapet var ett tillfälle för Gotland att berätta om betydelsen av EU-finansiering för att utveckla det gotländska samhället och om Gotlands långvariga samarbete med Gammalsvenskby i Ukraina.

Förvaltningen har bistått förtroendevalda i samband med representation, däribland vid Lettlands ambassadörs besök på Gotland i oktober.

Regionstyrelseförvaltningen hade den 19 april ett ERASMUS-besök av en grupp bestående av lokala förtroendevalda, tjänstepersoner och representanter för den civila sektorn på Korsika. Fokus var social hållbarhet och avfallshantering.

Internationell marknadsföring, deltagande i internationella mässor

Regionstyrelseförvaltningen har under 2023 fortsatt att stärka arbetet med internationell marknadsföring via pressbearbetning i samarbete med Visit Sweden. Bland annat genomförde Visit Sweden ett gruppbesök i september 2023 på Gotland med journalister från ledande tidningar i Tyskland och Storbritannien, däribland Frankfurter Allgemeine Zeitung. Exempel på övriga pressaktiviteter 2023 är ett besök från United Airlines in-flight magasin Hemispheres och BBC – Top Gear, här lyckades avdelningen väva in Gotland Horizon, Biogas och elflyg i innehållet.

Kampanjen Gotlands fulaste gräsmatta internationella genomslag har nått närmare 300 miljoner människor via medier som BBC, The Guardian och Forbes. Via Visit Swedens nyhetsbrev och utspel har kampanjen spridits via ambassader i flera länder, däribland Australien och USA. Även OECD och Landsbygds- och infrastrukturdepartementet har uppmärksammat konceptet via policypublikation respektive Green Spider-nätverket och workshop om EU-gemensamma klimatinitiativ. Via sociala medier har konceptet nått spridning inte minst genom den amerikanska skådespelerskan Shailene Woodley på Youtube. Under 2023 förärades

Gotlands fulaste gräsmatta hela tre utmärkelser: 100 wattaren, Silverägg, och Clio Awards Bronze.

Förvaltningen har marknadsfört Gotland på ITB-mässan i Berlin, vilken är Europas största besöksnäringssmäsä. Gotland.com attraherar allt fler besökare. Trafiken på sajten har ökat med 18 procent under 2023.

Deltagande i aktiviteter som arrangeras av de internationella nätverk som Region Gotland är medlem i

Under 2023 har regionstyrelsen och den regionala utvecklingsavdelningen deltagit i 14 dokumenterade internationella nätverksmöten i något av de prioriterade internationella nätverken enligt Region Gotlands internationella strategi 2021-2027 eller vid möten som av de senare genomförts i samverkan med EU-institutionerna, samt av Stockholmsregionens Europaförening, SKR.

En delegation bestående av regionråd och tjänstepersoner från regionstyrelseförvaltningen deltog vid Hansedagen i Toruń, Polen, den 20-23 juni 2023. Den 5-8 juni 2025 kommer Region Gotland vara värd för Hansedagen i Visby. Projektledaren presenterade status med förberedelser dels vid Hansedagen i Toruń, Polen, den 20-23 juni 2023, dels vid Hansans Höstkommission i Gdansk den 24-25 november 2023. Vid höstkommissionen 2024, som äger rum i Visby, förväntas praktiska frågor, program och koncept vara klart att visa upp för Höstkommissionen.

Region Gotlands interna internationella nätverk – med en kontaktperson per förvaltning – har haft 4 dokumenterade möten under 2023. Regionala utvecklingsavdelningen sammankallar det interna internationella nätverket.

Enhetschef för social hållbarhet inom regionstyrelseförvaltningen sitter som regional representant i styrelsen för Internationellt centrum för lokal demokrati (ICLD). Styrelsearbetet förbereds tillsammans med internationell strateg och berörd ledamot i det regionala utvecklingsutskottet (REGU).

Upphandlingsstödsenheten inom regionstyrelseförvaltningen bidrar för Region Gotlands räkning till den nationella samordningen för Hållbar upphandling. Den nationella samordningen har i uppdrag att genomföra uppföljningar av leverantörer och leverantörskedjor som förekommer utanför Sveriges gränser. Under 2023 genomfördes ett antal uppföljningar inom samarbetet. Region Gotland stod som beställare för två kontosrevisioner med utgångspunkt i hållbara leveranskedjor, samtliga hos leverantörer med fabriker i ett flertal länder med risker kopplat till sociala, etiska och miljömässiga perspektiv.

Film på Gotland deltog under året i ett internationellt hållbarhetsnätverk av norra Europas filmkommissionärer som träffas en till två gånger om året.

Övrigt som regionstyrelseförvaltningen kan lyfta fram under 2023

Avdelningen för regional utveckling genomförde den 13 november 2023 en EU-utbildning för förtroendevalda, regionledning, förvaltningarnas kontaktpersoner i det interna internationella nätverket och strategier på avdelningen för regional utveckling.

Europadagen den 9 maj deltog förvaltningen i ett arrangemang av LEADER Gute om EU-projekt och EU-finansiering. Målgruppen var gotländska utvecklingsaktörer.

Region Gotland genomför årligen i september ett utbyte av konstnärstipendiater med Tyskland i det stora landskapet LWL, Landschaftsverband Westfalen Lippe. Kulturutbytet har pågått på olika platser i LWL sedan 1975. Under 2023 års internationella-Konstnärutbyte med LWL-Tyskland utsågs den gotländska

konstnären Siri Iversen-Ejve från Gotland. På motsvarande sätt tog Region Gotland emot Maike Denker från Munster, vars verk också ställdes ut på Gotlands museum.

Region Gotland delar också årligen ut ett stipendium bestående av en månads vistelse på Hôtel Chevillon i Grez-sur-Loing i Frankrike. Stipendiet innebär fri vistelse i en lägenhet om 1 rum och kök med ateljé/arbetsrum under hela månaden september. Region Gotland vill med detta stipendium stödja och stimulera personer verksamma inom kultur- eller forskningsområdet. 2023 års kandidat till stipendiet tilldelades den gotländska fotografen Tommy Söderlund.

Region Gotland delar årligen ut stöd för internationellt utbyte inom fritidsområdet. Dessa medel möjliggör gotländska idrottares deltagande på tävlingen Island Games. I år gick tävlingen av stapeln på ön Guernsey. Företrädare från regionen deltog under veckan för att representera Gotland i olika tillställningar och möten gällande framtida spel på Gotland.

Verksamhetsrelaterade effekter och resultat av det internationella arbetet

2023 har i likhet med 2022 präglats av Rysslands invasion av Ukraina. Samtliga internationella nätverk som Region Gotland är medlem i bibehåller besluten om att tillsvidare suspendera ryska medlemmars deltagande och representation. Det sker däremot mycket på EU-nivån som kommer medföra förstärkta möjligheter till lokalt samarbete med Ukraina när kriget är över. Gotlands handlingsberedskap är god för att bygga vidare på samarbetet med Gammalsvenskby bilateralt och inom ramen för gemensamma insatser inom exempelvis UBC-nätverket.

Effekterna av pandemin är däremot borta, vilket möjliggör att fysiskt ses. Det senare är så mycket viktigare som det är en förutsättning för tillit och relationsbygge med befintliga och potentiella samarbetspartners. En positiv effekt av pandemin är att bruket av digitala möten fortsätter, vilket möjliggör för fler på avdelningen att ta del av de internationella nätverkens aktiviteter.

EU-finansierade projekt är medel för att genomföra den regionala utvecklingsstrategin Vårt Gotland 2040. De projekt som avdelningen driver stärker även Region Gotlands renommé som en trovärdig och kompetent samarbetspartner i EU. I det senare fallet har avdelningen genom bland annat GEC:s dialoger stärkt sin position inom energiomställningen; Region Gotland får allt fler förfrågningar om att delta i projekt inom energiomställning. The 'Three Islands' Initiative, som innebär ett åtagande om samarbete med Bornholm och Åland, kan framgent ytterligare underbygga Gotlands position som en strategisk föregångare i Östersjöregionen och förmåga att attrahera mer externfinansiering för investeringar i energiomställningen.

Marknadsvärdet av Gotlands internationella synlighet stärks genom avdelningens arbete med internationella pressbesök. För måluppfyllelsen ger avdelningen prioritet åt utpekade utländska marknader i enlighet med besöksnärringsstrategin, där innehållet i pressbesöken även omfattar mat- och livsmedel och omställning och därtill en ambition med ett hela Gotland perspektiv. Kampanjen Gotlands fulaste gräsmatta har till en liten budgetkostnad överträffat all annan spridning mot en internationell publik av varumärket Gotland som någonsin gjorts i marknadsföringssammanhang. Kampanjen har adderat mervärden till Gotlands varumärke och positionerat Gotland som en hållbar plats att bo, verka och besöka.

Internationella utbyten genom OECD, EU och medlemskapen i de internationella nätverken stärker avdelningens kunskaper, omvärldsbevakning och konkurrenskraft om extern finansiering från EU:s sektorsprogram och nationella utlysningar. Utbytena ger tillgång till kvalificerad analys, påverkansmöjligheter inom EU,

omvärldsbevakning som utgår från Gotlands intressen, information om utlysningar, erfarenheter från andra öar och kustregioner, ökad medvetenhet om goda internationella exempel kring de styrkeområden vi arbetar med, såsom kulturarv, hållbar samhällsplanering, hållbar besöksnäring och mat- och livsmedel, energiomställning. Det är även ett sätt att ta del av aktuella och relevanta forskningsrön. Därutöver bidrar det till att vidareutveckla avdelningens arbete med smart specialisering och strategiska handlingsplaner för våra regionala styrkeområden. Sammantaget stärker det avdelningens möjligheter att bistå gotländska utvecklingsaktörers ambitioner avseende samverkan och finansiering.

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiondirektör

Josefine Jessen
Tf bitr förvaltningschef